

Snaustrinda?

Av Olav Hogstad

- En forblåst prærie. Et åpent sletteland hvor vinden kom i hyppige kast. Uten hindringer. Sommer som vinter. De få trærne som fantes var knapt liv laga. - Slike beskrivelser hører jeg av og til om det tidligere åpne området som strakte seg fra Tyholt over mot Blussuvoll, Steinan og ned mot Leangen og Strindheim skole. Av enkelte kalt Snaustrinda. Men er dette en god beskrivelse av mitt barndomsland?

Det jeg opplevde i 1940-årene - og stadig kan se for meg, er et rolig og harmonisk landskap med bondegårder og et fåtall frittstående boliger spredt over et område med beitemarker, slåtteeenger, kornåkre og hamnehager. Videre fantes skogholt og frodige bekkedaler med hekkende gråtrost, gulspurv og hagesanger. Det var små og store dammer, én dam til og med så stor at vi staket oss av gårde på en flåte. Rekker med trær og busker som markerte eiendomsgrenser var ønskeområder for tornsanger og buskskvett. Smale og lite trafikkerte veier og enda smalere kjerreveier skar seg inn i dette lappeteppet av et landskap. Om sommeren ruslet beitende kyr på jordene, og låvesvaler og taksvaler fløy i raske kast like over dyrene på jakt etter insekter. Storspover, sanglerker og vipper som mislikte at vi kom i nærheten av reir med egg eller unger, varslet his-

sig. Det var rekker med hesjer (som vi av og til boltret oss i). Bønder og vognmenn kjørte med hest og kjerre. Mellom Lille Reitgjerdet og Yrkesskolen gikk toget med vagger – fylt med leire i retning Teglverket, tomme tilbake.

Jeg hørte aldri at min far eller andre strindinger brukte begrepet Snaustrinda. Det hørte jeg imidlertid sagt i negativ sammenheng av byfolk eller innflyttere som trolig lengtet tilbake til sine opprinnelige hjemsteder når mismotet tok dem. Da var det gjerne "... Snaustrinda med den forbaska vinden som går gjennom marg og bein på en stakkar".

Vinden *kunne* være stri og mindre trivelig i perioder. Jeg bodde i et av de siste husene i Paul Fjermstads vei på Tyholt. Skoleveien mot Ludvig Musts vei 10 det første skoleåret (Berg skole var rekvirert av tyskerne), og til Berg skole de kommende årene, kunne være en utfordring for en liten kar om vinteren når sur sno og minusgrader snek seg innunder flere lag med ull. Skjerf om ørene og finlandshette utenpå, skjerf i kryss over brystet under undertrøya, tynnslitte votter, på beina beksømsko arvet etter et søskenbarn. Ikke sjelden var det å vasse i snø - deler av skoleveien var ikke alltid brøytet. Lang vei i motvind til skolen, noe kortere vei hjem, også da ofte i motvind.

Vinters tid spente vi på oss skiene utenfor stuedøra og gikk over jordene forbi Lohove mot Estenstadmarka uten å krysse mer enn tre lite trafikkerte veier. På godt holkeføre kjørte vi på kjelke fra Gryta, i god fart forbi Veiskillet og videre forbi Moholt kirke og endte til slutt ikke langt fra Belbuan planteskole. Som regel var det nødvendig med et par fraspark ved kirka og lenger nede i Brøsetveien.

Utallige hoppbakker for oss små, og større med oppbygd stillas for de eldre og mer modige. På ustrødde vinterveier ”brojet” vi biler; med et fast grep i bakre støtfanger og med skrekkblandet fryd ble vi slept av gårde på slitte ”bækker-ta” og håpet at underlaget var fritt for bare partier. Av og til gikk det galt.

Et av vårtegnene var når vi fant fram slåhjulene våre - mer eller mindre rustne sykkelfelger. Da løp vi, to-tre gutter med skrubbssår på knærne, i rolig tempo mens vi førte hvert vårt hjul framover med en pinne og styrte det med stor sikkerhet. Hjulet måtte hele tida være i bevegelse. Den første som berørte hjulet med hånda eller stoppet opp, hadde tapt. Ferden kunne føre over flere kilometer med start på Tyholt, videre ned Persaunveien, forbi Strindheim skole, opp Brøsetveien til Veiskillet, ned Jonsvannsveien mot Eberg og tilbake over Blussuvoll.

Et annet vårtegn var å tappe sevje fra bjørk. Et risp i barken eller en avkappet kvist ga dråpe etter dråpe med en søt herlig saft ført ned i en flaske. Det brem-

Synet av rekker med hesjer og lukten fra slåtteeing ble gradvis borte fra slutten av 1940-tallet. Bildet viser hesjing på Bromstadekra i 1950. Bromstad gård i bakgrunnen.

Bilde utlånt av Sigurd Vasseljen.

set suget etter søtsaker. Kvae fra gran var tyggis.

På toppen av Tyholtveien bodde en familie med stor frukthage og hvit samojed, Peik. Jeg og Peik var gode kompisar, og jeg kunne klatre over gjerdet og forsyne meg med epler. De andre guttene ble holdt unna av et knurrende uhyre.

Radiomastene på Tyholt var som skapt for klatring. Vi nådde vanligvis ikke mange meterne før vi ble jaget ned av en illsint mann som holdt til i Kringkastingens hus ved en av mastene.

Blant de noe mer farlige foretak var bruken av ugressalt. Avispapir ble først innsett med saltet oppløst i vann, deretter ble papiret tørket, gjerne over ovn for at

det skulle gå raskt. Ved å pakke slikt papir i en tett pakke og omgi det med vanlig papir surret med hyssing, ble det et bra eksplosiv. Ugressalt tilsatt sukker ga sterkere saker. For å dempe effekten blandet vi inn hvetemel – da brant det roligere, og blandingen kunne benyttes som rakettdrivstoff. Totrinnsraketter var vanlig, tretrinns var noe for de mer avanserte konstruktørene.

Vel seksti år senere - fra vindusplass i Tyholttårnet med et nostalgisk skråblikk saumfares landskapet med en smule vemod og et mildt og godt smil. Jo da - det *var* et bra "barndomslainn".

Olav Hogstad, f. 1937, er professor emeritus i zoologi ved NTNU Vitenskapsmuseet.

Strinda mot nord i 1936. Brøsetveien strekker seg på skrå over bildet. I forgrunnen er Reitgjerdet sykehus og Brøset gård. Mot midten ser vi Bromstad gård, og like bak Moums Garteri, Baldershage. Foto: Widerøes Flyveselskap. Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim.